Test Booklet No.
परीक्षण पुस्तिका सं.

Subject : POLITICAL SCIENCE
Code : 323 EMR
Medium : English and Marathi

Test Booklet Code
परीक्षण पुस्तिका कोड

D

(Do not open this Test Booklet until you are asked to do so)
(इस परीक्षण पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक आपसे ऐसा करने के लिए न कहा जाए)

*Time Allowed : **45** minutes* *निर्धारित समय : **45** मिनट*	*Maximum Marks : **200*** *अधिकतम अंक : **200***	*Total Questions : **50*** *कुल प्रश्न : **50***	*Number of questions to be answered : **40*** *उत्तर दिए जाने वाले प्रश्नों की संख्या : **40***

Kindly read the Instructions given on this Page and Back Page carefully before attempting this Question Paper.
या प्रश्नपत्रिकेचा प्रयत्न करण्यापूर्वी कृपया या पृष्ठावर आणि मागील पृष्ठावर दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचा.

Important Instructions for the Candidates :

1. This Test Booklet contains **50** questions printed in English and Marathi. Out of these, the candidate is required to answer any **40** questions. If a candidate answers more than 40 questions, the first 40 answered questions will be considered for evaluation.
2. When you are given the OMR Answer Sheet, fill in your particulars on it carefully with **blue/black** ball point pen only.
3. Use only Blue/Black Ball Point Pen for marking responses.
4. The CODE for this Test Booklet is **D**. Make sure that the CODE printed on the OMR Answer Sheet is the same as that on this Test Booklet. Also ensure that your Test Booklet No. and OMR Answer Sheet No. are exactly the same. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of both the Test Booklet and the OMR Answer Sheet. No claim in this regard will be entertained after five minutes from the start of the examination.
5. Before attempting the question paper kindly check that this Test Booklet has total **28** pages and OMR Answer Sheet consists of one sheet. At the start of the examination within first five minutes, candidates are advised to ensure that all pages of Test Booklet and OMR Answer Sheet are properly printed and they are not damaged in any manner.
6. Each question has four answer options. Out of these four options choose the **MOST APPROPRIATE OPTION** and darken/blacken the corresponding circle on the OMR Answer Sheet with a Blue/Black Ball Point Pen.
7. Five (5) marks will be given for each correct answer. One (1) mark will be deducted for each incorrect answer. If more than one circle is found darkened/blackened for a question, then it will be considered as an incorrect answer. Unanswered questions will be given no mark.

P.T.O.

उमेदवारांसाठी महत्त्वाच्या सूचना :

1. चाचणी पुस्तिकेत इंग्रजी आणि मराठीमध्ये छापलेले **50** प्रश्न आहेत. यापैकी, उमेदवाराला कोणत्याही **40** प्रश्नांची उत्तरे देणे आवश्यक आहे. उमेदवाराने 40 पेक्षा जास्त प्रश्नांची उत्तरे दिल्यास, पहिल्या 40 प्रश्नांची उत्तरे मूल्यमापनासाठी विचारात घेतली जातील.
2. फक्त OMR उत्तरपत्रिकेत **निळ्या/काळ्या** बॉल पॉइंट पेनने तुमचे तपशील काळजीपूर्वक भरा .
3. प्रतिसाद चिन्हांकित करण्यासाठी फक्त निळा/काळा बॉल पॉइंट पेन वापरा.
4. या चाचणी पुस्तिकेचा **कोड D** आहे . OMR उत्तरपत्रिकेवर मुद्रित केलेला CODE या चाचणी पुस्तिकेवरील **कोड** सारखाच असल्याची खात्री करा. तसेच तुमची चाचणी पुस्तिका क्रमांक आणि OMR उत्तरपत्रिका सारखीच असल्याची खात्री करा. विसंगती आढळल्यास, उमेदवाराने चाचणी पुस्तिका आणि OMR उत्तरपत्रिका या दोन्ही बदलण्यासाठी तत्काळ पर्यवेक्षकाकडे प्रकरणाचा अहवाल द्यावा. परीक्षा सुरू झाल्यापासून पाच मिनिटांनंतर यासंदर्भातील कोणताही दावा मान्य केला जाणार नाही.
5. प्रश्नपत्रिकेचा प्रयत्न करण्यापूर्वी कृपया तपासा की या चाचणी पुस्तिकेत एकूण **28** पृष्ठे आहेत आणि OMR उत्तरपत्रिकेत एक पत्रक आहे. परीक्षेच्या सुरूवातीस पहिल्या पाच मिनिटांत, उमेदवारांना चाचणी पुस्तिकेची आणि OMR उत्तरपत्रिकेची सर्व पाने योग्यरित्या छापली गेली आहेत आणि त्यांची कोणत्याही प्रकारे हानी होणार नाही याची खात्री करण्याचा सल्ला दिला जातो.
6. प्रत्येक प्रश्नाला चार पर्याय आहेत. या चार पर्यायांपैकी **सर्वात योग्य पर्याय** निवडा आणि OMR उत्तरपत्रिकेवरील संबंधित वर्तुळ निळ्या/काळ्या बॉल पॉइंट पेनने गडद/काळे करा.
7. प्रत्येक बरोबर उत्तरासाठी पाच (5) गुण दिले जातील. प्रत्येक चुकीच्या उत्तरासाठी एक (1) गुण वजा केला जाईल. एका प्रश्नासाठी एकापेक्षा जास्त वर्तुळ गडद/काळे केलेले आढळल्यास ते चुकीचे उत्तर मानले जाईल. अनुत्तरीत प्रश्नांना मार्क दिले जाणार नाहीत.

कृ.पृ.प.

Name of the Candidate (in Capital Letters) : _____
उमेदवाराचे नाव (कॅपिटल लेटर्समध्ये) :

Application Number (in figures) / अर्ज क्रमांक (आकृतींमध्ये) : _____

Roll Number (in figures) / रोल नंबर (आकृतींमध्ये) : _____

Centre of Examination (in Capital Letters) / परीक्षा केंद्र (कॅपिटल लेटर्समध्ये) : _____

Candidate's Signature : _____ Invigilator's Signature : _____
उमेदवाराची स्वाक्षरी : निरीक्षकांची स्वाक्षरी :

Facsimile signature stamp of Centre Superintendent : _____
केंद्र अधीक्षकांच्या प्रतिकृती स्वाक्षरीचा शिक्का :

1. Who among the following entered into Standstill Agreement with India in November 1947 ?

(1) Maharaja of Manipur

(2) Nizam of Hyderabad

(3) Nawab of Junagadh

(4) Maharaja of Kashmir

2. Which of the following Princely States were reluctant to sign the Instrument of Accession with India ?

(1) Tamil Nadu, Gujarat, Punjab

(2) Kerala, Hyderabad, Bombay

(3) Assam, Goa, Tripura

(4) Hyderabad, Junagadh, Kashmir

3. The 'two-nation theory' was advanced by which of the following party ?

(1) Janata Dal

(2) Muslim League

(3) Socialist Party

(4) Swatantra Party

4. Who was known as 'Frontier Gandhi' ?

(1) Mahatma Gandhi

(2) Sardar Patel

(3) Khan Abdul Ghaffar Khan

(4) Potti Sriramulu

SPACE FOR ROUGH WORK

1. खालीलपैकी कोणी नोव्हेंबर 1947 मध्ये भारताशी स्थैर्य करार केला ?

(1) मणिपूरचे महाराजा

(2) हैदराबादचे निजाम

(3) जुनागढचे नवाब

(4) काश्मीरचे महाराजा

2. खालीलपैकी कोणते संस्थान भारतासोबतच्या विलिनीकरण करारावर स्वाक्षरी करण्यास नाखूष होते ?

(1) तमिळनाडू, गुजरात, पंजाब

(2) केरळ, हैदराबाद, मुंबई

(3) आसाम, गोवा, त्रिपुरा

(4) हैदराबाद, जुनागढ, काश्मीर

3. 'द्वि-राष्ट्र सिद्धांत' खालीलपैकी कोणत्या पक्षाने मांडला होता ?

(1) जनता दल

(2) मुस्लिम लीग

(3) समाजवादी पक्ष

(4) स्वतंत्र पक्ष

4. 'सरहद गांधी' म्हणून कोणाला ओळखले जाते ?

(1) महात्मा गांधी

(2) सरदार पटेल

(3) खान अब्दुल गफार खान

(4) पोट्टी श्रीरामुलु

SPACE FOR ROUGH WORK

5. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I		**List-II**
(A)	S.A. Dange	(I)	Bharatiya Jana Sangh
(B)	Shyama Prasad Mukherjee	(II)	Swatantra Party
(C)	Minoo Masani	(III)	Praja Socialist Party
(D)	Ashok Mehta	(IV)	Communist Party of India

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (IV), (B) - (I), (C) - (II), (D) - (III)

(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

6. Who was the leader of the anti-caste movement and the founder of Independent Labour Party ?

(1) Acharya Narendra Dev

(2) Rafi Ahmed Kidwai

(3) A.K. Gopalan

(4) Babasaheb Bhimrao Ambedkar

7. Who among the following was known as the ''Milkman of India'' ?

(1) Arun Krishna

(2) Muljibhai Patel

(3) Verghese Kurien

(4) M.S. Swaminathan

8. *Statement I :* The Second Five Year Plan stressed on heavy industries.

Statement II : A bulk of industries like electricity, railways, steel could be developed by the private sector.

(1) Both Statement I and Statement II are correct

(2) Both Statement I and Statement II are incorrect

(3) Statement I is correct, but Statement II is incorrect

(4) Statement I is incorrect, but Statement II is correct

SPACE FOR ROUGH WORK

5. योग्य जोड्या जुळवा.

यादी-I	**यादी-II**
(A) एस. ए. डांगे	(I) भारतीय जनसंघ
(B) श्यामा प्रसाद मुखर्जी	(II) स्वतंत्र पक्ष
(C) मीनू मसानी	(III) प्रजा समाजवादी पक्ष
(D) अशोक मेहता	(IV) भारतीय कम्युनिस्ट पक्ष

खाली दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य उत्तर निवडा.

(1) (A) - (IV), (B) - (I), (C) - (II), (D) - (III)

(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

6. जातीविरोधी चळवळीचे नेते आणि स्वतंत्र कामगार पक्षाचे संस्थापक कोण होते ?

(1) आचार्य नरेंद्र देव

(2) रफी अहमद किदवई

(3) ए. के. गोपालन

(4) बाबासाहेब (भीमराव) आंबेडकर

7. खालीलपैकी कोणाला ''भारताचे दुग्धपुरूष'' म्हणून ओळखले जाते ?

(1) अरुण कृष्ण

(2) मुल्जीभाई पटेल

(3) वर्गीस कुरियन

(4) एम. एस. स्वामीनाथन

8. *विधान I :* दुसऱ्या पंचवार्षिक योजनेत अवजड उद्योगांवर लक्ष देण्यात आले.

विधान II : वीज, रेल्वे, पोलाद यांसारखे मोठे उद्योग खाजगी क्षेत्राद्वारे विकसित केले जाऊ शकतात.

(1) विधान I आणि विधान II दोन्ही बरोबर आहेत.

(2) विधान I आणि विधान II दोन्ही चुकीचे आहेत.

(3) विधान I बरोबर आहे, परंतु विधान II चुकीचे आहे.

(4) विधान I चुकीचे आहे, परंतु विधान II बरोबर आहे.

SPACE FOR ROUGH WORK

9. The Second Five Year Plan was drafted under the leadership of _____ .

(1) K.N. Raj

(2) P.C. Mahalanobis

(3) J.C. Kumarappa

(4) P.C. Mahapatra

10. Which of the following treaty was rejected by India as discriminatory as it prevented only non-nuclear countries from acquiring nuclear weapons ?

(1) Intermediate Range Nuclear Force Treaty

(2) Non Proliferation Treaty

(3) Strategic Arms Reduction Treaty

(4) Strategic Offensive Reduction Treaty

11. Where was the first summit of the NAM (Non-Alignment Movement) held ?

(1) Bengaluru

(2) Belgrade

(3) Belgium

(4) Belarus

12. The Shimla Agreement of 1972 was signed between India and which of the following countries ?

(1) Nepal (2) Pakistan

(3) China (4) Bangladesh

13. Who proposed in 1963 that all senior Congressman should resign from office to make way for younger party workers ?

(1) S. Nijalingappa (2) V.V. Giri

(3) K. Kamaraj (4) Indira Gandhi

14. Who gave the strategy of 'Non-Congressism' ?

(1) Ram Manohar Lohia

(2) C. Natarajan Annadurai

(3) K. Kamaraj

(4) Karpoori Thakur

SPACE FOR ROUGH WORK

9. दुसऱ्या पंचवार्षिक योजनेचा मसुदा _____ यांच्या नेतृत्वाखाली तयार करण्यात आला.

(1) के. एन. राज

(2) पी. सी. महालनोबिस

(3) जे. सी. कुमारप्पा

(4) पी. सी. महापात्रा

10. खालीलपैकी कोणता करार भारताने भेदभावपूर्ण म्हणून नाकारला होता, कारण त्याद्वारे फक्त अण्वस्त्र नसलेल्या देशांना अण्वस्त्रे मिळवण्यापासून रोखण्यात आले होते ?

(1) मध्यवर्ती श्रेणी आण्विक शक्ती करार (इंटरमीडिएट रेंज न्यूक्लीयर फोर्स ट्रीटी)

(2) आण्विक प्रसारबंदी करार

(3) धोरणात्मक शस्त्रास्त्र कपात करार

(4) धोरणात्मक आक्रमकता कपात करार

11. अलिप्ततावादी चळवळीची (NAM) पहिली शिखर परिषद कुठे आयोजित करण्यात आली होती ?

(1) बंगळुरू

(2) बेलग्रेड

(3) बेल्जियम

(4) बेलारूस

12. 1972 च्या शिमला करारावर भारत आणि खालीलपैकी कोणत्या देशामध्ये स्वाक्षऱ्या झाल्या ?

(1) नेपाळ (2) पाकिस्तान

(3) चीन (4) बांगलादेश

13. पक्षाच्या तरुण कार्यकर्त्यांना मार्ग मोकळा करण्यासाठी सर्व ज्येष्ठ काँग्रेस नेत्यांनी पदाचा राजीनामा द्यावा, असा प्रस्ताव 1963 मध्ये कोणी मांडला ?

(1) एस. निजलिंगप्पा (2) व्ही. व्ही. गिरी

(3) के. कामराज (4) इंदिरा गांधी

14. 'बिगर काँग्रेसवाद' ही रणनीती कोणी मांडली ?

(1) राम मनोहर लोहिया

(2) सी. नटराजन अन्नादुराई

(3) के. कामराज

(4) कर्पूरी ठाकूर

SPACE FOR ROUGH WORK

15. The Mandal Commission was appointed by_____ Government at the Centre.

(1) Indian National Congress Party

(2) Bharatiya Janata Party

(3) Janata Party

(4) Samajwadi Party

16. In 1974, nationwide strike by all the employees of the Railways was led by which of the following leaders ?

(1) Jayaprakash Narayan

(2) Charu Majumdar

(3) George Fernandes

(4) Indira Gandhi

17. Which of the following political party led the movement for the formation of Punjabi Suba ?

(1) Congress

(2) Lok Dal

(3) Akali Dal

(4) CPI

18. Who among the following led the Anti Brahmin movement, worked for the Justice Party and also founded Dravidar Kazhagam ?

(1) A.K. Gopalan

(2) E.V. Ramasami Naicker

(3) K. Kamaraj

(4) Potti Sriramulu

19. What does BAMCEF stand for ?

(1) Backward and Muslim Communities Employees Federation

(2) Backward and Minority Communities Education Federation

(3) Backward and Minority Communities Employees Federation

(4) Backward and Majority Communities Employees Federation

SPACE FOR ROUGH WORK

15. केंद्रातील _____ सरकारने मंडल आयोगाची नियुक्ती केली होती.

(1) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस पक्ष

(2) भारतीय जनता पक्ष

(3) जनता पक्ष

(4) समाजवादी पक्ष

16. 1974 मध्ये रेल्वेच्या सर्व कर्मचाऱ्यांनी देशव्यापी संप पुकारला होता. त्याचे नेतृत्व खालीलपैकी कोणत्या नेत्याने केले होते ?

(1) जयप्रकाश नारायण

(2) चारू मुजुमदार

(3) जॉर्ज फर्नांडिस

(4) इंदिरा गांधी

17. खालीलपैकी कोणत्या राजकीय पक्षाने पंजाबी सुबाच्या स्थापनेच्या चळवळीचे नेतृत्व केले ?

(1) काँग्रेस

(2) लोक दल

(3) अकाली दल

(4) सी. पी. आय.

18. खालीलपैकी कोणी ब्राह्मणविरोधी चळवळीचे नेतृत्व केले, जस्टिस पार्टीसाठी काम केले आणि द्रविड कळगमची स्थापनाही केली ?

(1) ए. के. गोपालन

(2) ई. व्ही. रामासामी नायकर

(3) के. कामराज

(4) पोट्टी श्रीरामुलु

19. बी. ए. एम. सी. ई. एफ. (BAMCEF) चे पूर्ण रूप काय ?

(1) मागासलेले आणि मुस्लिम समुदाय संघ

(2) मागासलेले आणि अल्पसंख्यक समुदाय शिक्षा संघ

(3) मागासलेले आणि अल्पसंख्यक कर्मचारी संघ

(4) मागासलेले आणि बहुसंख्यक कर्मचारी संघ

SPACE FOR ROUGH WORK

20. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I (Prime Minister)		**List-II (Period)**
(A)	H.D. Deve Gowda	(I)	May 2004 – May 2014
(B)	I.K. Gujral	(II)	June 1996 – April 1997
(C)	V.P. Singh	(III)	April 1997 – March 1998
(D)	Manmohan Singh	(IV)	December 1989 – November 1990

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (II), (B) - (III), (C) - (IV), (D) - (I)

(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

21. Who was the founder of Bahujan Samaj Party ?

(1) Mayawati

(2) B.R. Ambedkar

(3) Jagjivan Ram

(4) Kanshi Ram

22. The model of transition in Russia, Central Asia and East Europe that was influenced by World Bank and the IMF came to be known as :

(1) Current Therapy

(2) Shock Therapy

(3) Fiscal Therapy

(4) Glasnost

SPACE FOR ROUGH WORK

20. योग्य जोड्या जुळवा.

यादी-I (पंतप्रधान)	**यादी-II (कालावधी)**
(A) एच. डी. देवेगौडा	(I) मे-2004 – मे-2014
(B) आय. के. गुजराल	(II) जून-1996 – एप्रिल-1997
(C) वी.पी. सिंग	(III) एप्रिल-1997 – मार्च-1998
(D) मनमोहन सिंग	(IV) डिसेंबर-1989 – नोव्हेंबर-1990

खाली दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य उत्तर निवडा.

(1) (A) - (II), (B) - (III), (C) - (IV), (D) - (I)

(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

21. बहुजन समाज पक्षाचे संस्थापक कोण होते ?

(1) मायावती

(2) बी. आर. आंबेडकर

(3) जगजीवन राम

(4) कांशीराम

22. जागतिक बँकेचा आणि आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीचा (IMF) प्रभाव असणारे रशिया, मध्य आशिया आणि पूर्व युरोपमधील संक्रमणाचे मॉडेल कोणत्या नावाने ओळखले जाऊ लागले ?

(1) करंट थेरपी

(2) शॉक थेरपी

(3) फिस्कल थेरपी

(4) ग्लासनोस्त

SPACE FOR ROUGH WORK

23. In which year was Mikhail Gorbachev elected as the General Secretary of the Communist Party of the Soviet Union ?

(1) 1982

(2) 1983

(3) 1984

(4) 1985

24. Which of the following countries have ***not*** accepted Euro as the common currency ?

(1) Denmark and Sweden

(2) Spain and Portugal

(3) Greece and Germany

(4) France and Austria

25. The ASEAN Regional Forum (ARF) established in 1994, is the organization that carries out the coordination of :

(1) Trade and Finance

(2) Friendship and Solidarity

(3) Security and Foreign Policy

(4) Investment and Labour

26. Which of the following nations adopted an 'Open Door' policy and economic reforms in 1978 ?

(1) South Korea

(2) China

(3) USA

(4) Japan

27. In 1966, who made the six-point proposal for the greater autonomy of East Pakistan ?

(1) Jawaharlal Nehru

(2) Sheikh Mujib-ur-Rahman

(3) General Yahya Khan

(4) Zulfikar Ali Bhutto

SPACE FOR ROUGH WORK

23. मिखाईल गोर्बाचेव्ह सोव्हिएत युनियनच्या कम्युनिस्ट पक्षाचे सरचिटणीस (जनरल सेक्रेटरी) म्हणून कधी निवडले गेले ?

(1) 1982

(2) 1983

(3) 1984

(4) 1985

24. खालीलपैकी कोणत्या देशांने युरो हे सामान्य मुद्रा स्वरूपात स्वीकारले नाही ?

(1) डेन्मार्क आणि स्वीडन

(2) स्पेन आणि पोर्तुगाल

(3) ग्रीस आणि जर्मनी

(4) फ्रान्स आणि ऑस्ट्रिया

25. 1994 मध्ये स्थापन झालेली ASEAN प्रादेशिक मंच (ARF) ही अशी संस्था आहे, जी खालील बाबींमध्ये समन्वय साधते -

(1) व्यापार आणि वित्त

(2) मैत्री आणि एकात्मता

(3) सुरक्षा आणि परराष्ट्र धोरण

(4) गुंतवणूक आणि श्रम

26. 1978 मध्ये खालीलपैकी कोणत्या देशाने 'मुक्तद्वार' धोरण आणि आर्थिक सुधारणा स्वीकारल्या ?

(1) दक्षिण कोरिया

(2) चीन

(3) यू. एस. ए.

(4) जपान

27. 1966 मध्ये पूर्व पाकिस्तानच्या बृहद् स्वायत्ततेसाठी सहा कलमी प्रस्ताव कोणी मांडला होता ?

(1) जवाहरलाल नेहरू

(2) शेख मुजीब-उर-रहमान

(3) जनरल याह्या खान

(4) झुल्फिकार अली भुट्टो

SPACE FOR ROUGH WORK

28. Which of the following countries joined SAARC in the year 2007 ?

(1) Bhutan

(2) Nepal

(3) Afghanistan

(4) Bangladesh

29. Which of the following countries is ***not*** included in South Asia ?

(1) Pakistan

(2) China

(3) Bangladesh

(4) Nepal

30. At the Yalta Conference, the 'Big Three' decided to organise a United Nations Conference on the proposed world organisation. The 'Big Three' stood for :

(1) Roosevelt, Churchill and Krushchev

(2) Roosevelt, Churchill and Stalin

(3) Deng Xiaoping, Churchill and Stalin

(4) Kennedy, Attlee and Stalin

31. The International Atomic Energy Agency (IAEA) was established in :

(1) 1951

(2) 1953

(3) 1955

(4) 1957

32. Which of the following organization provides loans and grants to member countries for human development (education and health), agriculture and rural development infrastructure and environment protection ?

(1) WTO

(2) World Bank

(3) IMF

(4) UNO

SPACE FOR ROUGH WORK

28. खालीलपैकी कोणता देश 2007 साली सार्कमध्ये सामील झाला ?

(1) भूतान

(2) नेपाळ

(3) अफगाणिस्तान

(4) बांग्लादेश

29. खालीलपैकी कोणता देश दक्षिण आशियात समाविष्ट होत नाही ?

(1) पाकिस्तान

(2) चीन

(3) बांग्लादेश

(4) नेपाळ

30. याल्टा परिषदेत 'बिग थ्री' ने प्रस्तावित जागतिक संघटनेवर संयुक्त राष्ट्रांच्या परिषदेचा आयोजित करण्याचा निर्णय घेतला. 'बिग थ्री' चा अर्थ होताः

(1) रूझवेल्ट, चर्चिल आणि क्रुश्चेव्ह

(2) रूझवेल्ट, चर्चिल आणि स्टॅलिन

(3) डेंग झियाओपिंग, चर्चिल आणि स्टॅलिन

(4) केनेडी, एटली आणि स्टॅलिन

31. आंतरराष्ट्रीय अणुऊर्जा संस्थेची (IAEA) स्थापना कोणत्या वर्षी झाली ?

(1) 1951

(2) 1953

(3) 1955

(4) 1957

32. खालीलपैकी कोणती संस्था सदस्य देशांना मानव विकास (शिक्षण आणि आरोग्य), कृषी आणि ग्रामीण विकास, पायाभूत सुविधा आणि पर्यावरण संरक्षणासाठी कर्ज आणि अनुदान देते ?

(1) जागतिक व्यापार संघटना (डब्ल्यू. टी. ओ.)

(2) जागतिक बँक

(3) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी (आय. एम. एफ.)

(4) संयुक्त राष्ट्रसंघ (यू. एन. ओ.)

SPACE FOR ROUGH WORK

33. What is the full form of START ?

(1) Strategic Arms Reduction Toll

(2) Strategic Arms Reduction Treaty

(3) Strategic Arms Reduction Tactics

(4) Strategic Arms Reduction Tax

34. Which of the following is a threat to Global security ?

(1) Human Rights

(2) Arms Control

(3) Terrorism

(4) Disarmament

35. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I **Indigenous People**		**List-II** **Region**
(A)	Mapuche	(I)	East of Panama Canal
(B)	Kuna Tribe	(II)	Bangladesh
(C)	Indigenous people of Cordillera Region	(III)	Chile
(D)	Tribal people of the Chittagong Hill Tracts	(IV)	Philippines

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(2) (A) - (III), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (II)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

36. When was the Kyoto Protocol signed ?

(1) 1992

(2) 1995

(3) 1997

(4) 1999

SPACE FOR ROUGH WORK

33. START चे पूर्ण रूप काय आहे ?

(1) Strategic Arms Reduction Toll

(2) Strategic Arms Reduction Treaty

(3) Strategic Arms Reduction Tactics

(4) Strategic Arms Reduction Tax

34. खालीलपैकी कोणता जागतिक सुरक्षेसाठी धोका आहे ?

(1) मानवाधिकार

(2) शस्त्र नियंत्रण

(3) दहशतवाद

(4) निःशस्त्रीकरण

35. योग्य जोड्या जुळवा.

यादी-I **जमाती (स्थानिक)**		**यादी-II** **जागा**	
(A)	मापुचे	(I)	पनामा कालव्याच्या पूर्वेला
(B)	कुना जमाती	(II)	बांग्लादेश
(C)	कॉर्डिलेरा प्रदेशातील स्थानिक लोक	(III)	चिली
(D)	चित्गांग डोंगराळ भागातील आदिवासी लोक	(IV)	फिलीपिन्स

खाली दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य उत्तर निवडा.

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(2) (A) - (III), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (II)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

36. क्योटो करारावर केव्हा स्वाक्षऱ्या करण्यात आल्या ?

(1) 1992

(2) 1995

(3) 1997

(4) 1999

SPACE FOR ROUGH WORK

37. When was the Energy Conservation Act passed ?

(1) 1998

(2) 1999

(3) 2001

(4) 2005

38. Which of the following global platform brings together Human Rights activists, environmentalists, labour, youth and women activists opposed to neo liberal globalization ?

(1) World Economic Forum

(2) World Social Forum

(3) World Cultural Forum

(4) G-20

39. Which of the statement is true about globalization ?

(1) Globalization is purely an economic phenomenon.

(2) Globalization is purely a cultural phenomenon.

(3) Globalization is a multi-dimensional phenomenon.

(4) Globalization has had a universal impact on all states and societies.

40. When is 'Ambedkar Jayanti' observed in India ?

(1) January 14

(2) February 14

(3) March 14

(4) April 14

SPACE FOR ROUGH WORK

37. ऊर्जा संवर्धन कायदा कधी पास झाला ?

(1) 1998

(2) 1999

(3) 2001

(4) 2005

38. खालीलपैकी कोणता जागतिक मंच नवउदारवादी जागतिकीकरणाचा विरोध करणारे मानवाधिकार कार्यकर्ते, पर्यावरणवादी, कामगार, युवक आणि महिला कार्यकर्त्यांना एकत्र आणतो ?

(1) जागतिक आर्थिक मंच

(2) जागतिक सामाजिक मंच

(3) जागतिक सांस्कृतिक मंच

(4) जी-20

39. जागतिकीकरणाबाबत कोणते विधान सत्य आहे ?

(1) जागतिकीकरण ही निव्वळ एक आर्थिक घटना आहे.

(2) जागतिकीकरण ही फक्त एक सांस्कृतिक घटना आहे.

(3) जागतिकीकरण ही एक बहुआयामी घटना आहे.

(4) जागतिकीकरणाचा सर्व राज्ये आणि समाजांवर सार्वत्रिक परिणाम झाला आहे.

40. भारतात आंबेडकर जयंती कधी साजरी केली जाते ?

(1) 14 जानेवारी

(2) 14 फेब्रुवारी

(3) 14 मार्च

(4) 14 एप्रिल

SPACE FOR ROUGH WORK

Study the picture given below and answer the five questions that follow :

41. Look at the picture and identify the Logo.

(1) EU

(2) SAARC

(3) UN

(4) ASEAN

42. Who was the second Secretary General of UN ?

(1) U. Thant

(2) Trygve Lie

(3) Dag Hammarskjold

(4) Kurt Waldheim

43. Which day is celebrated as the UN day ?

(1) 20th October

(2) 22nd October

(3) 24th October

(4) 26th October

SPACE FOR ROUGH WORK

खाली दिलेल्या चित्राचा अभ्यास करा आणि प्रश्नांची उत्तरे द्या.

41. चित्रातील बोधचिन्ह कोणत्या संस्थेचे आहे ते ओळखा.

(1) ई.यू.

(2) सार्क

(3) यू.एन.

(4) आसियान (ASEAN)

42. संयुक्त राष्ट्रसंघाचे दुसरे सरचिटणीस कोण होते ?

(1) यू. थांट

(2) ट्रायग्वे लाय

(3) डॅग हॅमरशोल्ड

(4) कर्ट वॉल्डहेम

43. कोणता दिवस संयुक्त राष्ट्र दिन म्हणून साजरा केला जातो ?

(1) 20 ऑक्टोबर

(2) 22 ऑक्टोबर

(3) 24 ऑक्टोबर

(4) 26 ऑक्टोबर

44. The UN was founded as a successor to which of the following ?

(1) League of Nations

(2) Concert of Europe

(3) Council of Europe

(4) Hague Conference

45. Write the full form of UNDP.

(1) United Nations Development Planning

(2) United Nations Development Programme

(3) United Nations Design Programme

(4) United News Development Programme

Read the following paragraph carefully and answer the five questions that follow.

In the North-East, regional aspirations reached a turning point in 1980s. This region now consists of seven States, also referred to as the 'Seven Sisters'. The region has only 4 percent of the country's population but about twice as much share of its area. A small corridor of about 22 kilometers connects the region to the rest of the country. Otherwise the region shares boundaries with China, Myanmar and Bangladesh and serves as India's gateway to South-East Asia.

The region has witnessed a lot of change since 1947. Tripura, Manipur and Khasi Hills of Meghalaya were erstwhile Princely States which merged with India after Independence. The entire region of North-East has undergone considerable political reorganisation. Nagaland State was created in 1963; Manipur, Tripura and Meghalaya in 1972, while Mizoram and Arunachal Pradesh became separate States only in 1987. The Partition of India in 1947 had reduced the North-East to a land-locked region and affected its economy. Cut off from the rest of India, the region suffered neglect in developmental terms. Its politics too remained insulated. At the same time, most States in this region underwent major demographic changes due to influx of migrants from neighbouring States and countries.

The isolation of the region, its complex social character and its backwardness compared to other parts of the country have all resulted in the complicated set of demands from different States of the North-East. The vast international border and weak communication between the North-East and the rest of India have further added to the delicate nature of politics there. Three issues dominate the politics of North-East: demands for autonomy, movements for secession, and opposition to 'outsiders'. Major initiatives on the first issue in the 1970s set the stage for some dramatic development on the second and the third in the 1980s.

SPACE FOR ROUGH WORK

44. खालीलपैकी कोणाचा उत्तराधिकारी म्हणून संयुक्त राष्ट्रसंघाची स्थापना करण्यात आली ?

(1) राष्ट्रसंघ (लीग ऑफ नेशन्स)

(2) युरोपचा सहकार्य (कॉन्सर्ट)

(3) युरोप परिषद

(4) हेग कॉन्फ़रेंस

45. यू. एन. डी. पी. (UNDP) चे पूर्ण रुप लिहा ?

(1) United Nations Development Planning

(2) United Nations Development Programme

(3) United Nations Design Programme

(4) United News Development Programme

खालील परिच्छेद काळजीपूर्वक वाचा आणि पुढील प्रश्नांची उत्तरे द्या: (46 ते 50)

1980 च्या दशकात प्रादेशिक आकांक्षा निर्णायक वळणावर पोहोचल्या. या प्रदेशात आता सात राज्यांचा समावेश आहे, ज्यांना 'सेव्हन सिस्टर्स' असेही संबोधले जाते. या प्रदेशात देशाच्या लोकसंख्येच्या फक्त 4 टक्के लोकसंख्या आहे, परंतु त्याच्या क्षेत्रफळाच्या सुमारे दुप्पट वाटा आहे. सुमारे 22 किलोमीटरची एक छोटीशी मार्गिका या प्रदेशाला उर्वरित देशाशी जोडते. अन्यथा या प्रदेशाच्या सीमा चीन, म्यानमार आणि बांग्लादेशाशी जोडल्या असून दक्षिण पूर्व आशियासाठी भारताचे प्रवेशद्वार म्हणून हा प्रदेश ओळखला जातो.

या प्रदेशात 1947 पासून बरेच बदल झाले आहेत. त्रिपुरा, मणिपूर आणि मेघालयच्या खासी हिल्स ही पूर्वीची संस्थाने होती, जी स्वातंत्र्यानंतर भारतात विलीन झाली. ईशान्येकडील संपूर्ण प्रदेशाची लक्षणीय राजकीय पुनर्रचना झाली आहे. नागालँड राज्य 1963 मध्ये तयार झाले; मणिपूर, त्रिपुरा आणि मेघालय 1972 मध्ये तर 1987 मध्ये मिझोराम आणि अरुणाचल प्रदेश स्वतंत्र झाले. भारताच्या 1947 मध्ये झालेल्या फाळणीमुळे या प्रदेशाचे मोठ्या प्रमाणात आर्थिक नुकसान झाले. विकासाच्या संदर्भाने हा प्रदेश उर्वरित देशापासून वेगळा पडला. तेथील राजकारणही अनेकदा अपमानित झाले. शेजारील राज्य आणि राष्ट्रांमधून येणाऱ्या स्थलांतरितांच्या लोंढ्यांमुळे या भागात प्रचंड मोठे लोकसंख्याशास्त्रीय बदल घडून आले.

प्रादेशिक दुर्गमता, व्यामिश्र सामाजिक परिस्थिती आणि देशाच्या इतर भागांतील विकासाच्या तुलनेत असणारे मागासलेपण यांमुळे ईशान्येकडील विविध राज्यांमधून विविध प्रकारच्या मागण्या पुढे येत राहिल्या. प्रचंड प्रमाणात असणारी आंतरराष्ट्रीय सीमा समीपता आणि भारताच्या उर्वरित भागासोबत असणारा अत्यंत कमकुवत संपर्क यांमुळे तेथील राजकारणाला देखील नाजूक स्वरूप प्राप्त झाले. ईशान्येकडील राजकारणात प्रमुख मुद्दे तीन आहेत: स्वायत्ततेची मागणी, विभाजनवादी चळवळी आणि 'बाहेरचे' या ओळखीला विरोध. 1970 च्या दशकात पहिल्या मुद्द्यावर करण्यात आलेल्या प्रमुख उपाययोजनांमुळे दुसऱ्या व 1980 च्या तिसऱ्या मुद्द्याबाबत नाट्यमय पद्धतीने काही विकास घडून आला.

SPACE FOR ROUGH WORK

46. North-East region consists of seven States called _____ .

(1) Seven Sisters

(2) Seven Stars

(3) Seven Seas

(4) Seven Brothers

47. Which of the following countries does the North-East region share its boundaries with ?

(1) China, Nepal and Bangladesh

(2) China, Bhutan and Bangladesh

(3) China, Myanmar and Bangladesh

(4) China, Sri Lanka and Bangladesh

48. In which year was the State of Nagaland created ?

(1) 1961

(2) 1963

(3) 1965

(4) 1967

49. Khasi tribes, an ethnic group, are the inhabitants of which of the following States ?

(1) Manipur

(2) Mizoram

(3) Nagaland

(4) Meghalaya

50. The North-East serves as gateway to which of the regions mentioned below ?

(1) South-East Asia

(2) South Asia

(3) West Asia

(4) Europe

SPACE FOR ROUGH WORK

46. ईशान्येकडील प्रदेशात _____ नावाची सात राज्ये आहेत.

(1) सेव्हन सिस्टर्स

(2) सेव्हन स्टार्स

(3) सेव्हन सीज

(4) सेव्हन ब्रदर्स

47. खालीलपैकी कोणत्या देशांच्या सीमा भारताच्या ईशान्य प्रदेशाला लागून आहेत ?

(1) चीन, नेपाळ आणि बांग्लादेश

(2) चीन, भूतान आणि बांग्लादेश

(3) चीन, म्यानमार आणि बांग्लादेश

(4) चीन, श्रीलंका आणि बांग्लादेश

48. नागालँड राज्याची निर्मिती कधी झाली ?

(1) 1961

(2) 1963

(3) 1965

(4) 1967

49. खासी जमातीचा एक वांशिक गट खालीलपैकी कोणत्या राज्याचा रहिवासी आहे ?

(1) मणिपूर

(2) मिझोराम

(3) नागालँड

(4) मेघालय

50. ईशान्येकडील प्रदेश खालीलपैकी कोणत्या भागाचे प्रवेशद्वार आहे ?

(1) दक्षिण पूर्व आशिया

(2) दक्षिण आशिया

(3) पश्चिम आशिया

(4) युरोप

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK

Read carefully the following instructions :

8. No candidate will be allowed to leave the OMR Answer Sheet blank. If any OMR Answer Sheet is found blank, it shall be crossed by the Invigilator with his/her signature, mentioning “Cancelled” on it.

9. Do not tear or fold any page of the Test Booklet and OMR Answer Sheet.

10. Candidates are advised to ensure that they fill the correct particulars on the OMR Answer Sheet, i.e., Application No., Roll No., Test Booklet No., Name, Mother’s Name, Father’s Name and Signature.

11. In case of any discrepancy in any question between English and Hindi/Regional language version, the English version will be considered as the final version for evaluation.

12. Rough work is to be done in the space provided for this purpose in the Test Booklet only.

13. The answers will be evaluated through electronic scanning process. Incomplete or incorrect entries may render the OMR Answer Sheet invalid.

14. Candidates are advised not to fold or make any stray marks on the OMR Answer Sheet. Use of Eraser, Nail, Blade, White Fluid/Whitener, etc., to smudge, scratch or damage in any manner the OMR Answer Sheet during examination is strictly prohibited. Candidature and OMR Answer Sheet of candidates using Eraser, Nail, Blade or White Fluid/Whitener to smudge, scratch or damage in any manner shall be cancelled.

15. There will be one copy of OMR Answer Sheet i.e., the Original Copy. After the examination is over, the candidate shall hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator. The candidate can take away the Test Booklet after the examination is over. If the candidate does not hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator and goes away with the OMR Answer Sheet, his/her candidature shall be cancelled and criminal proceedings shall also be initiated against him/her.

16. Candidates are advised strictly not to carry handkerchief, any mobile phone, any type of watch, belt or wear ornaments like ring, chain, ear-ring, etc., electronic or communication device, pen, pencil, eraser, sharpener and correction fluid to the Examination Centre. If any candidate is found possessing any such item, he/she will not be allowed to enter the examination centre. Possession of a mobile phone or any other aiding material as mentioned above by the candidate in the examination room will be treated as a serious violation and it may lead to cancellation of the candidature and debarring him/her from future examinations.

17. If a candidate violates any instructions or shows any indiscipline or misbehaviour, appropriate action will be taken including cancellation of candidature and debarring from future examinations.

18. Use of electronic/manual calculator is **not** allowed.

खालील सूचना काळजीपूर्वक वाचा:

8. कोणत्याही उमेदवाराला OMR उत्तरपत्रिका रिक्त ठेवण्याची परवानगी दिली जाणार नाही . कोणतीही OMR उत्तरपत्रिका कोरी आढळल्यास, ती तपासकाने त्याच्या/तिच्या स्वाक्षरीने ओलांडली जाईल, त्यावर "रद्द" असा उल्लेख केला जाईल.

9. चाचणी पुस्तिका आणि OMR उत्तरपत्रिकेचे कोणतेही पान फाडू नका किंवा दुमडू नका.

10. उमेदवारांनी OMR उत्तरपत्रिकेवर योग्य तपशील भरल्याची खात्री करावी, म्हणजे अर्ज क्रमांक, रोल क्रमांक, चाचणी पुस्तिका क्रमांक, नाव, आईचे नाव, वडिलांचे नाव आणि स्वाक्षरी.

11. इंग्रजी आणि हिंदी/प्रादेशिक भाषेतील आवृत्तीमधील कोणत्याही प्रश्नामध्ये विसंगती आढळल्यास, इंग्रजी आवृत्ती मूल्यमापनासाठी अंतिम आवृत्ती मानली जाईल.

12. केवळ चाचणी पुस्तिकेत या उद्देशासाठी प्रदान केलेल्या जागेत खडबडीत काम करणे आवश्यक आहे.

13. इलेक्ट्रॉनिक स्कॅनिंग प्रक्रियेद्वारे उत्तरांचे मूल्यमापन केले जाईल. अपूर्ण किंवा चुकीच्या नोंदीमुळे OMR उत्तरपत्रिका अवैध ठरू शकते .

14. उमेदवारांना OMR उत्तरपत्रिकेवर दुमडणे किंवा कोणतेही चुकीचे गुण न बनवण्याचा सल्ला दिला जातो . खोडरबर, खिळे, ब्लेड, पांढरा द्रव/व्हाइटनर इत्यादींचा वापर, कोणत्याही प्रकारे ओएमआर उत्तरपत्रिका परीक्षेच्या वेळी डागणे, स्क्रॅच करणे किंवा खराब करणे यासाठी सक्त मनाई आहे. इरेजर, नेल, ब्लेड किंवा व्हाईट फ्लुइड/व्हाइटनरचा वापर करून कोणत्याही प्रकारे डाग, ओरखडे किंवा नुकसान झाल्यास उमेदवारांची उमेदवारी आणि OMR उत्तरपत्रिका रद्द केली जाईल.

15. OMR उत्तरपत्रिकेची एक प्रत असेल , म्हणजे मूळ प्रत. परीक्षा संपल्यानंतर, उमेदवाराने OMR उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकाकडे सोपवावी. परीक्षा संपल्यानंतर उमेदवार चाचणी पुस्तिका काढून घेऊ शकतो. उमेदवाराने OMR उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकाकडे न दिल्यास आणि OMR उत्तरपत्रिका घेऊन निघून गेल्यास, त्याची/तिची उमेदवारी रद्द केली जाईल आणि त्याच्याविरुद्ध फौजदारी कारवाई देखील सुरू केली जाईल.

16. उमेदवारांनी रुमाल, कोणताही मोबाईल फोन, कोणत्याही प्रकारची घड्याळ, बेल्ट किंवा अंगठी, चेन, कानातली अंगठी इत्यादी दागिने, इलेक्ट्रॉनिक किंवा संपर्क साधने, पेन, पेन्सिल, खोडरबर, शार्पनर आणि दुरुस्ती सोबत नेऊ नयेत अशी सक्त सूचना देण्यात आली आहे. परीक्षा केंद्रात द्रव. कोणत्याही उमेदवाराकडे अशी कोणतीही वस्तू आढळून आल्यास, त्याला परीक्षा केंद्रात प्रवेश दिला जाणार नाही. परीक्षा कक्षात उमेदवाराने वर नमूद केल्याप्रमाणे मोबाईल फोन किंवा इतर कोणतेही सहाय्यक साहित्य बाळगणे हे गंभीर उल्लंघन मानले जाईल आणि यामुळे उमेदवारी रद्द केली जाऊ शकते आणि भविष्यातील परीक्षांपासून त्याला/तिला काढून टाकले जाऊ शकते.

17. जर उमेदवाराने कोणत्याही सूचनांचे उल्लंघन केले किंवा कोणतीही अनुशासनहीनता किंवा गैरवर्तणूक दाखवली, तर उमेदवारी रद्द करणे आणि भविष्यातील परीक्षांपासून परावृत्त करणे यासह योग्य कारवाई केली जाईल.

18. इलेक्ट्रॉनिक/मॅन्युअल कॅल्क्युलेटर वापरण्यास परवानगी **नाही**.